YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

15 päivänä syyskuuta 2005 *

Asiassa C-199/03,

jossa on kyse EY 230 artiklaan perustuvasta kumoamiskanteesta, joka on nostettu 13.5.2003,

Irlanti, asiamiehenään D. O'Hagan, avustajinaan P. Gallagher, SC, ja P. McGarry, BL, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään L. Flynn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), R. Schintgen, G. Arestis ja J. Klučka,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.1.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.2.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Irlanti vaatii kanteessaan, että 29.7.1994 tehdyllä päätöksellä K(94) 1972, 15.11.1994 tehdyllä päätöksellä K(94) 2613 ja 29.11.1994 tehdyllä päätöksellä K(94) 3226 myönnetyn Euroopan sosiaalirahastosta maksettavan tuen määrän pienentämisestä 27.2.2003 tehty komission päätös K(2003) 99 (jäljempänä riidanalainen päätös) kumotaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (ETY) N:o 2052/88

2 Rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa 24 päivänä kesäkuuta 1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2052/88 (EYVL L 185, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2081/93 (EYVL L 193, s. 5) (jäljempänä asetus N:o 2052/88), 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Yhteisön toiminta täydentää vastaavaa kansallista toimintaa tai myötävaikuttaa siihen. Se perustuu kiinteisiin neuvotteluihin komission, asianomaisen jäsenvaltion ja tämän kansallisella tasolla nimeämien toimivaltaisten kansallisten, alueellisten, paikallis- tai muiden viranomaisten ja toimielinten välillä — mukaan lukien kullekin jäsenvaltiolle tyypillisten toimielimiä koskevien sääntöjen ja olemassa olevan käytännön mukaisesti talouselämän osapuolet ja työmarkkinaosapuolet — jolloin kaikki osapuolet pyrkivät yhteistyössä samaan päämäärään. Näitä neuvotteluja kutsutaan jäljempänä 'yhteistyöhön osallistumiseksi'. Yhteistyöhön osallistumiseen kuuluvat valmistelu, rahoitus sekä toiminnan ennakkoarviointi, seuranta ja jälkiarviointi.

Yhteistyöhön osallistuttaessa kunnioitetaan sen kaikkien osapuolien institutionaalista, oikeudellista sekä varainhoitoon liittyvää toimivaltaa."

3 Asetuksen 13 artiklan 3 kohdassa vahvistetaan yhteisön rakennerahastoista suoritettavien avustusten osuuden ylärajaksi 75 prosenttia kokonaiskustannuksista ja pääsääntöisesti vähintään 50 prosenttia julkisista menoista, kun kyseessä on toiminta, joka kohdistuu alueisiin, joita tavoite 1 koskee.

Asetus (ETY) N:o 4253/88

4 Rakennerahastojen päämääristä ja tehokkuudesta ja niiden toiminnan yhteensovittamisesta keskenään sekä Euroopan investointipankin toiminnan ja muiden rahoitusvälineiden kanssa annetun asetuksen N:o 2052/88 soveltamisesta 19 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4253/88 (EYVL L 374, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2082/93 (EYVL L 193, s. 20) (jäljempänä asetus N:o 4253/88), 9 artiklan 1 kohdan mukaan rakennerahastojen määrärahat eivät voi korvata jäsenvaltion julkisia rakenteellisia menoja tai tällaisia vastaavia menoja alueilla, joille voidaan myöntää tukea jonkin tavoitteen saavuttamiseksi.

5 Asetuksen 17 artiklan 2 kohdan mukaan rahastojen osallistumisosuudet lasketaan joko suhteessa kaikkiin kustannuksiin, jotka voivat saada tukea, tai suhteessa kaikkiin julkisiin tai niihin verrattaviin menoihin (kansallisiin, alueellisiin tai paikallisiin ja yhteisön menoihin), jotka liittyvät kuhunkin toimenpiteeseen (toim[inta]ohjelmaan, tukiohjelmaan, yleiskattavaan tukeen, hankkeeseen, tekniseen apuun tai tutkimukseen).

6 Asetuksen 23 artiklassa, jonka otsikkona on "Varainhoidon valvonta", säädetään seuraavaa:

"1. Julkisten tai yksityisten hankkeenedistäjien toteuttamien toimien menestyksellisyyden takaamiseksi jäsenvaltioiden on toimia täytäntöönpantaessa toteutettava tarpeelliset toimenpiteet:

— voidakseen säännöllisesti todentaa, että yhteisön rahoittamat toimenpiteet toteutetaan oikein,

— ehkäistäkseen epäkohtia ja ryhtyäkseen toimenpiteisiin niitä vastaan,

— periäkseen takaisin varat, jotka on menetetty väärinkäytön tai laiminlyönnin vuoksi. Jäsenvaltio on toissijaisesti vastuussa aiheettomasti maksettujen varojen takaisinmaksusta, jollei jäsenvaltio ja/tai välittäjä ja/tai hankkeenedistäjä voi osoittaa, ettei kyse ole niiden syyksi luettavasta väärinkäytöksestä tai laiminlyönnistä. — —

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot tätä varten toteuttamistaan toimenpiteistä sekä erityisesti kuvaus toiminnan tehokkuuden takaamiseksi vahvistetuista valvonta- ja hallintojärjestelmistä. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle määräajoin tietoja hallinnollisista ja oikeudellisista seuraamuksista.

Jäsenvaltioiden on annettava komission käyttöön kaikki aiheelliset kansalliset valvontaa koskevat kertomukset, jotka liittyvät asianomaisiin ohjelmiin tai asianomaiseen toimintaan sisältyviin toimenpiteisiin.

Komissio vahvistaa heti tämän asetuksen voimaantulon jälkeen tämän kohdan soveltamista koskevat täsmälliset yksityiskohtaiset säännöt VIII osastossa tarkoitettuja menettelytapoja noudattaen ja toimittaa ne tiedoksi Euroopan parlamentille.

2. Komission virkamiehet tai muut sen henkilökuntaan kuuluvat voivat valvoa paikalla, erityisesti pistokokein, rakennerahastojen rahoittamaa toimintaa sekä hallinto- ja valvontajärjestelmiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti suorittamia tarkastuksia ja rajoittamatta perustamissopimuksen 206 artiklan määräysten soveltamista ja muita perustamissopimuksen 209 artiklan c kohdan mukaisesti suoritettuja tarkastuksia.

Ennen kuin komissio suorittaa tarkastuksen paikalla, se ilmoittaa siitä asianomaiselle jäsenvaltiolle saadakseen kaiken tarpeellisen tuen. Komission mahdollisesti ilman ennakkoilmoitusta paikalla suorittamista tarkastuksista määrätään osana yhteistyöhön osallistumista varainhoitoasetuksen säännösten mukaisesti saavutetussa yhteisymmärryksessä. Jäsenvaltion virkamiehet tai muut sen henkilökuntaan kuuluvat voivat osallistua tarkastuksiin.

Komissio voi pyytää asianomaista jäsenvaltiota suorittamaan paikalla tarkastuksen tarkistaakseen maksupyynnön asianmukaisuuden. Komission virkamiehet voivat osallistua tarkastuksiin, ja heidän on tehtävä niin, jos asianomainen jäsenvaltio pyytää sitä.

Komissio huolehtii suorittamiensa tarkastusten toteuttamisesta yhteensovitetusti siten, että samaa tarkoitusta varten ja samana ajanjaksona toistuvia tarkastuksia vältetään. Asianomainen jäsenvaltio ja komissio toimittavat toisilleen viipymättä kaikki aiheelliset tiedot suoritettujen tarkastusten tuloksista.

3. Vastuullisen toimielimen ja vastuullisten viranomaisten on toimitettava komissiolle kaikki toimintaan liittyviä menoja ja tarkastuksia koskevat tositteet kolmen vuoden kuluessa siitä, kun viimeinen toimintaan liittyvä maksu on suoritettu."

7 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa, jonka otsikko on "Tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen", todetaan seuraavaa:

"1. Jos toiminnan tai toimenpiteen toteuttaminen ei ilmeisesti oikeuta siihen myönnettyyn rahalliseen tukeen tai osaan siitä, komissio tekee tapauksesta

aiheellisen tutkimuksen yhteistyöhön osallistumista noudattaen, pyytäen erityisesti asianomaista jäsenvaltiota tai muita tämän toiminnan täytäntöönpanoa varten nimeämiä viranomaisia esittämään havaintonsa määräajassa.

2. Tämän tutkimuksen perusteella komissio voi vähentää asianomaiseen toimintaan tai toimenpiteeseen annettua tukea tai pidättää sen, jos tutkimus paljastaa epäsäännöllisyyksiä tai sellaisen huomattavan muutoksen, jolle ei ole pyydetty komission hyväksyntää ja joka vaikuttaa toiminnan tai toimenpiteen laatuun tai niihin olosuhteisiin, joissa ne pannaan täytäntöön.

3. Jokainen aiheettomasti vastaanotettu rahasumma on palautettava komissiolle. — —"

Asian tosiseikat

8 Tavoitteeseen 1 kuuluville Irlannin alueille eli koko maahan annettavia yhteisön rakenneavustuksia varten olevasta tukijärjestelmästä 13 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyllä päätöksellä 94/626/EY (EYVL L 250, s. 12) komissio hyväksyi tukijärjestelmän ajaksi 1.1.1994–31.12.1999.

9 Päätöksen nojalla komissio teki 29.7.1994 päätöksen K(94) 1972, 15.11.1994 päätöksen K(94) 2613 ja 29.11.1994 päätöksen K(94) 3226, joilla se myönsi Euroopan sosiaalirahastosta (jäljempänä ESR) rahoitustukea 1 897 206 226 euroa toimintaohjelmiin, jotka koskivat matkailua, teollisuuden kehittämistä ja henkilöstöresurssien kehittämistä (jäljempänä toimintaohjelmat).

10 Irlannin näiden toimintaohjelmien toimeenpanon hallinnointia varten osoittama viranomainen oli Department of Enterprise, Trade and Employment (jäljempänä DETE).

11 Komissio oli 6.–10.11.2000 ja 4.–6.12.2000 Dublinissa suorittamassa asetuksen N:o 4253/88 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tarkastuksia paikan päällä ja selvityksiä toimista, joiden rahoitukseen ESR oli osallistunut vuosina 1994–1998. National Rehabilitation Boardin alaisuudessa National Training and Development Institute (jäljempänä NTDI) ja Central Remedial Clinic toteuttivat kyseiset toimet. Komission yksiköt tarkastelivat myös DETEn toimittamaa "jäljitysketjua" sen selvittämiseksi, vastasivatko komission suorittamat summat ja ne summat toisiaan, joita toimintaohjelmiin osallistuvat eri tuensaajat olivat vaatineet.

12 Tarkastusten johdosta komissio laati tarkastuskertomuksen, jonka se lähetti Irlannin viranomaisille 13.2.2001 päivätyssä kirjeessä, jossa se kehotti näitä esittämään huomautuksensa. Tarkastuskertomuksen mukaan toimintaohjelmien rahoitusta koskevissa hakemuksissa oli seuraavia sääntöjenvastaisuuksia:

— NTDI ei ollut ilmoittanut hankkeiden rahoittamiseen tarkoitettujen kansallisten varojen kokonaissummaa, vaan kansallisista rahoituslähteistä ainoastaan 25 prosenttia kokonaiskustannuksista eli sen kansallista rahoitusta koskevan vähimmäismäärän, jota ESR:n yhteisrahoituksen saaminen edellyttää tavoite 1:n alaan kuuluvissa järjestelyissä.

— DETE oli soveltanut ecun käyttöön liittyvistä yksityiskohtaisista säännöistä talousarvion toteuttamisessa rakennerahastojen osalta 2 päivänä heinäkuuta

1990 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1866/90 (EYVL L 170, s. 36) 5 artiklan 2 kohdassa vahvistettua muuntomekanismia ja korjannut näin saatuja summia siirtämällä osan julkisesta rahoituksesta, johon ei liittynyt yhteisön tukea, tämän yhteisrahoituksen piiriin.

— Mainitut sääntöjenvastaisuudet johtivat liialliseen yhteisön yhteisrahoitukseen ja merkitsivät ESR:n yhteisrahoittamien hankkeiden tarkastuksen "jäljitysketjun" muuttumista.

13 DETE ilmoitti komissiolle 20.12.2001 päivätyssä kirjeessään sääntöjenvastaisuuksia koskevien tutkimustensa tuloksesta ja reagoi tarkastuskertomuksen johtopäätöksiin.

14 Koska komission mukaan tämä tutkinta ei ollut paljastanut mitään uutta, se aloitti kirjeellään 28.2.2002 asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa tarkoitetun menettelyn ja kehotti Irlannin viranomaisia esittämään huomautuksensa.

15 Irlannin viranomaiset myönsivät 18.6.2002 päivätyssä vastauksessaan, jota täydennettiin kirjallisesti 25.7.2002, ettei NTDI:n yhteisrahoitushakemuksia ollut tehty ESR:n asianmukaisten käytäntöjen mukaisesti. Viranomaiset totesivat, että tutkinnan jälkeen NTDI oli tehnyt vuosien 1997 ja 1998 osalta korjattuja yhteisrahoitushakemuksia mutta että vuosien 1994–1996 osalta hakemuksia ei voitu korjata samalla tarkkuudella NTDI:n tietojärjestelmän vaihdoksesta johtuvan tietojen häviämisen vuoksi.

16 Viranomaiset myönsivät myös, että DETEn tekemät yhteisrahoitushakemusten lisäykset eivät olleet asianmukaisia. Ne kuitenkin huomauttavat, etteivät lisäykset johtaneet perusteettomaan tai liialliseen yhteisön tukeen, koska ne toteutettiin ainoastaan siinä tapauksessa, että tukikelpoiset menot olivat riittävän suuret ja että muuntojärjestelyn sivuuttamisen johdosta rahoitushakemukset oli aliarvioitu.

17 Osoittamalla riittävät tukikelpoiset menot korjauksen ja tarkistuksen tekeminen hakemuksiin korjasi "jäljitysketjun" tahattomat katkeamiset.

18 Tutkittuaan Irlannin viranomaisten huomautukset komissio pienensi riidanalaisessa päätöksessä toimintaohjelmiin alun perin myönnetyn yhteisön rahoitustuen kokonaismäärää 15 614 261 eurolla.

Kanne

19 Kanteensa tueksi Irlanti vetoaa neljään perusteeseen eli ilmeiseen arviointivirheeseen, perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkomiseen, suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen sekä oikeusvarmuuden ja luottamuksen suojan periaatteiden loukkaamiseen.

Ilmeistä arviointivirhettä koskeva ensimmäinen kanneperuste

20 Ensimmäisenä kanneperusteenaan Irlanti väittää, että rahoitushakemuksiin tehtyjen niiden tarkistusten sivuuttamisella, joiden tarkoituksena oli osoittaa, etteivät todetut sääntöjenvastaisuudet olleet antaneet aihetta aiheettomaan tai liialliseen yhteisön rahoitukseen, sekä pienentämällä ESR-rahoitusta komissio teki ilmeisen arviointivirheen niin tosiseikkojen kuin oikeudellistenkin seikkojen suhteen. Koska komission paljastamat sääntöjenvastaisuudet olivat tosiasiassa puhtaasti teknisiä menettelyvirheitä vailla vaikutusta yhteisön tulo- ja menoarvioon, se, ettei komissio ottanut huomioon korjattuja yhteisrahoitushakemuksia, ei ole perusteltua. Myöskään sillä, että rahoitustaulukot päätettiin lopullisesti 31.12.1999, ei Irlannin mielestä voida perustella tätä huomiotta jättämistä.

21 Komissio korostaa ensiksikin, ettei Irlanti kiistä sitä, että yhteisrahoitushakemuksissa oli sääntöjenvastaisuuksia.

22 Se toteaa myös, että hakemuksiin tehdyt korjaukset oli jätettävä tutkimatta, koska niitä ei ollut varmistettu säännönmukaisessa menettelyssä ja koska ne oli esitetty vasta rahoitustaulukoiden lopullisen päättämisen jälkeen.

23 Tämän ohella komissio katsoo, että koska yhteisrahoitushakemuksiin tehdyt tarkistukset perustuivat ekstrapolointiin ja koska niihin ei ollut liitetty tositteita, ne eivät vuosien 1994–1996 osalta täyttäneet asetuksen N:o 4253/88 23 artiklan 3 kohdassa asetettua edellytystä.

24 Lopuksi komissio väittää, että sääntöjenvastaisuudet, jotka johtivat riidanalaiseen päätökseen, eivät liity menojen tukikelpoisuuteen vaan niiden rahoituslähteeseen ja että niillä oli vaikutusta rahoitustaulukoihin ja varojen ohjaukseen.

25 EY 274 artiklan mukaan komissio panee tulo- ja menoarvion täytäntöön omalla vastuullaan ja myönnettyjen luottojen rajoissa moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti, ja jäsenvaltiot toimivat sen kanssa yhteistyössä, jotta määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.

26 Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin jo katsonut, että Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta saatavaa rahoitusta kansallisten viranomaisten menoihin koskee sääntö, jonka mukaan ainoastaan yhteisön sääntöjen mukaisesti toteutetut menot maksetaan yhteisön tulo- ja menoarviosta (asia C-55/91, Italia v. komissio, tuomio 6.10.1993, Kok. 1993, s. I-4813, 67 kohta). Tätä periaatetta sovelletaan myös ESR:n rahoitustuen myöntämiseen.

27 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohdassa säädetään, että mikäli sellaisen toiminnan tai toimenpiteen, jota varten yhteisön rahoitustukea on myönnetty, tutkinnassa vahvistetaan sääntöjenvastaisuus, komissio voi vähentää tukea taikka pidättää tai peruuttaa sen.

28 Tässä tapauksessa on riidatonta, ettei Irlanti huomautuksissaan, jotka se on esittänyt asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 1 kohdassa säädetyssä tutkintamenettelyssä ja oikeudenkäynnissä yhteisöjen tuomioistuimessa, ole kiistänyt komission toteamia sääntöjenvastaisuuksia eikä esittänyt mitään niiden todenperäisyyden kumoamiseksi.

29 Irlannin näkemyksiä, joiden mukaan nämä sääntöjenvastaisuudet ovat luonteeltaan "teknisiä" eivätkä merkitse haittaa yhteisön tulo- ja menoarviolle, ei voida hyväksyä.

30 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklassa ei tehdä määrällistä tai laadullista eroa sellaisten sääntöjenvastaisuuksien osalta, jotka voivat johtaa tuen vähentämiseen.

31 Lisäksi, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 36 kohdassa todennut, nekin sääntöjenvastaisuudet, joilla ei ole täsmällistä taloudellista vaikutusta, voivat kuitenkin vakavasti vahingoittaa Euroopan unionin taloudellisia intressejä ja olla yhteisön oikeuden vastaisia, minkä voidaan katsoa soveltuvan perusteeksi sille, että komissio tekee rahoituskorjaukset.

32 Tästä seuraa, että komissio on aiheellisesti vähentänyt toimintaohjelmia varten alun perin myönnettyä yhteisön rahoitustukea.

33 Rahoitustaulukoiden lopullisen päättämisen ajankohdan osalta puolestaan seuraa niin tavoitteeseen 1 kuuluville Irlannin alueille annettavia yhteisön rakenneavustuksia varten olevasta tukijärjestelmästä ajaksi 1.1.1994–31.12.1999 kuin päätöksistä K(94) 1972, K(94) 2613 ja K(94) 3226, ettei 31.12.1999 jälkeen rahoitustaulukoita voitu muuttaa eikä rahoitussitoumuksia tehdä.

34 Näin ollen, koska Irlannin tuon ajankohdan jälkeen esittämät korjatut yhteisrahoitushakemukset merkitsivät ESR:n sitoumusten uutta ohjelmointia kyseisen ajanjakson osalta, komissio saattoi myös aiheellisesti jättää nuo hakemukset tutkimatta.

35 Tämän seurauksena Irlannin esittämä ensimmäinen kanneperuste on perusteeton ja se on hylättävä.

Perustamissopimuksen soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkomista koskeva toinen kanneperuste

36 Toisena kanneperusteenaan Irlanti väittää, että komissio on rikkonut asetuksen N:o 4253/88 23 artiklan 1 kohtaa, koska tämä on jättänyt antamatta yksityiskohtaiset säännöt varainhoidon valvonnasta ennen vuotta 1997 ja koska tämä on soveltanut taannehtivasti yksityiskohtaisista järjestelyistä asetuksen N:o 4253/88 soveltamiseksi jäsenvaltioiden suorittaman rakennerahastojen yhteisrahoittamien toimien varainhoidon valvonnan osalta 15 päivänä lokakuuta 1997 annettua komission asetusta (EY) N:o 2064/97 (EYVL L 290, s. 1) tilanteessa, jossa on kyse Irlannille vuosiksi 1994–1997 myönnetystä ESR-rahoitustuesta.

37 Irlanti katsoo komission rikkoneen asetuksen N:o 4253/88 24 artiklaakin. Komissio ei sen mielestä tutkinut asianmukaisesti asiaa, eivätkä tutkinnan aikana esille tulleet seikat olleet vakavia sääntöjenvastaisuuksia, jotka oikeuttavat rahoitustuen vähentämiseen.

38 Kyseisen jäsenvaltion mukaan komissio on niin ikään loukannut asetuksen N:o 2052/88 4 artiklan 1 kohdassa vahvistettua yhteistyöhön osallistumisen periaatetta.

39 Komissio väittää, että varainhoitoa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamisen viivästyminen ei liity riidanalaiseen päätökseen ja että Irlannin olisi joka tapauksessa tullut nostaa EY 232 artiklan mukainen laiminlyöntikanne tai EY 230 artiklan mukainen kumoamiskanne kahdessa kuukaudessa niiden antamisesta.

40 Komissio painottaa, että asetuksessa N:o 2064/97 vain virallistetaan aiempi tilintarkastusta ja varainhoidon valvontaa koskeva käytäntö ja että jo ennen vuotta 1997 jäljitysketjun katkeaminen oli vastoin asetusten N:o 2052/88 ja N:o 4253/88 säännöksiä.

41 Asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan rikkomisen osalta Irlanti komission mielestä pelkästään toistaa ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä esittämänsä väitteet. Joka tapauksessa komissio kiistää rikkoneensa kyseistä säännöstä. Sen suorittama tutkinta ja Irlannin kanssa käydyt keskustelut olivat ensinnäkin tarkoituksenmukaisia. Komissio katsoo toiseksi, että todetut sääntöjenvastaisuudet olivat erityisen vakavia ja oikeuttivat siten tekemään päätöksen toimintaohjelmiin myönnetyn yhteisön rahoitustuen vähentämisestä.

42 Komission mukaan asetuksen N:o 2052/88 4 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva väite on jätettävä tutkimatta, koska Irlanti vain vetoaa säännökseen tarkentamatta, miten sitä on rikottu.

43 Irlannin väitettä, jonka mukaan komissio on rikkonut asetuksen N:o 4253/88 23 artiklan 1 kohtaa, ei voida komission mukaan hyväksyä.

44 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että EY 230 artiklan mukaisen kanteen nostaminen, jonka tarkoituksena on saada kumotuksi yhteisön rahoitustuen vähentämistä koskeva päätös, ei ole asianmukainen tapa riitauttaa asetuksen N:o 4253/88 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen varainhoidon valvontaa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamisen viivästymistä. Irlanti olisi voinut tässä tarkoituksessa riitauttaa komission toimimattomuuden EY 232 artiklan mukaisella laiminlyöntikanteella ennen asetuksen N:o 2064/97 antamista taikka riitauttaa tämän asetuksen pätevyyden nostamalla EY 230 artiklan mukaisen kumoamiskanteen kahdessa kuukaudessa sen antamisesta.

45 Toiseksi, mitä tulee väitteeseen asetuksen N:o 2064/97 viivästyneestä soveltamisesta, on riittävää todeta, ettei riidanalaisessa päätöksessä viitata yhteenkään kyseisen asetuksen säännökseen, vaan päätös perustuu tosiseikkojen tapahtumisen aikaan voimassa olleisiin säännöksiin eli asetuksen N:o 2052/88 4 artiklan 1 kohtaan ja 13 artiklan 3 kohtaan sekä asetuksen N:o 4253/88 9 artiklan 1 kohtaan ja 17 artiklan 2 kohtaan.

46 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa huomauttanut, jo ennen asetuksen N:o 2064/97 antamista tosiseikkojen tapahtumisen aikaan voimassa olevien säännösten kokonaisuus edellytti rakennerahastoista yhteisön rahoitustukea saavien jäsenvaltioiden antavan takeet, joiden avulla voidaan todentaa yhteisrahoitettujen hankkeiden tosiasiallisesti toteutuneiden menojen ja niitä koskevien yhteisön rahoitustukihakemusten vastaavuus. Tämän mukaisesti nämä säännökset olivat itsessään riittäviä sanktioimaan Irlannin viranomaisten sääntöjenvastaisuudet. Erityisesti asetuksen N:o 4253/88 23 artikla, jonka nojalla asetus N:o 2064/97 annettiin, velvoittaa jäsenvaltiot toteuttamaan tarvittavat toimet, jotta voidaan todentaa säännöllisesti, että yhteisön rahoittama toiminta toteutetaan oikein, ehkäistä epäkohdat ja ryhtyä toimenpiteisiin niitä vastaan sekä periä takaisin varat, jotka on menetetty väärinkäytön tai laiminlyönnin vuoksi.

47 Irlannin väitettä, jonka mukaan komissio on rikkonut asetuksen N:o 4253/88 24 artiklaa, ei sitäkään voida hyväksyä.

48 Asiakirjoista näet ilmenee selvästi, että säännöksessä edellytettyä menettelyä on noudatettu. Niinpä sen jälkeen kun komission yksiköt olivat suorittaneet tarkastuksia paikan päällä marraskuussa ja joulukuussa 2000, se huomautti Irlannin viranomaisille 13.2.2001 lähettämässään tarkastuskertomuksessa useista tarkastusten paljastamista sääntöjenvastaisuuksista. Näiden toteamusten perusteella komissio ilmoitti kirjeessään 28.2.2002 näille viranomaisille aikeestaan pienentää ESR-rahoitustukea, joka liittyi sääntöjenvastaisiin yhteisrahoitushakemuksiin, ja kehotti näitä esittämään huomautuksensa kahdessa kuukaudessa asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

49 Siltä osin kuin Irlanti väittää, että komission toteamat seikat eivät ole riittävän vakavia sääntöjenvastaisuuksia, jotta ESR-rahoitustukea voidaan vähentää, on kyseessä esillä olevan kanteen yhteydessä tutkitun ensimmäisen kanneperusteen toistaminen.

50 Mitä lopuksi tulee Irlannin väitteeseen yhteistyöhön osallistumisen periaatteen loukkaamisesta, on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja siihen liittyvästä oikeuskäytännöstä käy ilmi, että kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että näiden mainintojen on oltava riittävän selkeitä ja täsmällisiä, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta yhteisöjen tuomioistuin voi tarvittaessa harjoittaa valvontaansa. Tästä johtuu, että niiden oleellisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen, joihin kanne perustuu, on ilmettävä johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi itse kanteen tekstistä (asia C-178/00, Italia v. komissio, tuomio 9.1.2003, Kok. 2003, s. I-303, 6 kohta ja asia C-55/03, komissio v. Espanja, tuomio 14.10.2004, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, 23 kohta).

51 Näin ei ole Irlannin sen väitteen osalta, jonka mukaan komissio on loukannut yhteistyöhön osallistumisen periaatetta. Kanteessaan kyseinen jäsenvaltio nimittäin vain vetoaa tuon periaatteen loukkaamiseen ilmaisematta niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joihin väite perustuu.

52 Tästä seuraa, että siltä osin kuin toinen kanneperuste koskee yhteistyöhön osallistumisen periaatteen loukkaamista, se on jätettävä tutkimatta.

53 Edellä todetusta seuraa, että Irlannin toinen kanneperuste on osaksi perusteeton ja se on osaksi jätettävä tutkimatta.

Suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva kolmas kanneperuste

54 Kolmantena kanneperusteenaan Irlanti väittää päätöstä vähentää ESR-tukea suhteettomaksi. Komissio olisi sen mielestä voinut saavuttaa päämääränsä muilla keinoin. Se olisi esimerkiksi voinut ottaa huomioon Irlannin viranomaisten esittämät selitykset ja tekemät tarkistukset.

55 Toissijaisesti Irlanti katsoo vaaditun summan olevan suhteeton.

56 Komissio väittää, että kun otetaan huomioon tässä tapauksessa kyseessä olevat sääntöjenvastaisuudet ja moitteettoman varainhoidon periaate, joka sitä velvoittaa EY 274 artiklan nojalla, sillä ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin vähentää yhteisön rahoitustukea ainakin sääntöjenvastaisuuksia vastaavalla summalla. Niinpä riidanalainen päätös ei sen mielestä ole suhteellisuusperiaatteen vastainen.

57 On huomattava, että kyseen ollessa rakennerahastoista nimenomaan muutetun asetuksen N:o 4253/88 24 artiklan 2 kohta on komission takaisinmaksuvaatimusten oikeusperusta (asia C-500/99 P, Conserve Italia v. komissio, tuomio 24.1.2002, Kok. 2002, s. I-867, 88 kohta).

58 Kun tapauksen tutkinta osoittaa rahoitustuen osittain aiheettomaksi sääntöjenvastaisuuden takia, komissio voi pienentää tukea tämän säännöksen nojalla.

59 Nyt esillä olevassa tapauksessa on riidatonta, että komissio pienensi riidanalaisella päätöksellä ESR-rahoitustuen määrää sääntöjenvastaisuuksia vastaavalla summalla ainoana tarkoituksenaan sulkea yhteisrahoituksen ulkopuolelle lainvastaiset tai aiheettomat menot.

60 Tästä seuraa, että näin tehty tuen vähennys on suhteellisuusperiaatteen mukainen.

61 Näin ollen Irlannin kolmatta kanneperustetta on pidettävä perusteettomana.

Luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkaamista koskeva neljäs kanneperuste

62 Neljäntenä kanneperusteenaan Irlanti väittää, että komissio pyytäessään sitä yksiköidensä paikan päällä tekemää tarkastusta seuranneessa kirjeenvaihdossa todentamaan ja oikaisemaan yhteisrahoitushakemukset synnytti perustellun luottamuksen siihen, että nämä oikaistut hakemukset otetaan huomioon. Tämä perusteltu luottamus sai lisävahvistusta siitä, että aiemmassa käytännössään komissio oli sallinut tällaisten hakemusten tarkistamisen, kun tukikelvottomat menot oli yksilöity.

63 Irlanti katsoo myös, että pettäessään nämä odotukset ja perustaessaan riidanalaisen päätöksen tosiseikkojen tapahtumisen aikaan sovellettavaan säännöstöön kuulumattomiin tai epätäsmällisiin sääntöihin komissio loukkasi oikeusvarmuuden periaatetta.

64 Komissio korostaa, että kun otetaan huomioon todetut sääntöjenvastaisuudet, Irlannin viranomaisille ei ollut aiheellista syntyä perusteltua luottamusta siihen, että haettu rahoitus myönnetään niille. Tuensaajan perusteltu luottamus siihen, että avustus myönnetään sille, nimittäin lakkaa heti kun tuensaaja rikkoo sääntöjä. Mikään ei myöskään anna aihetta päätellä, että Irlannin viranomaiset saivat varmistuksen sille, että rahoitushakemukset eivät sisällä sääntöjenvastaisuuksia tai että nämä sääntöjenvastaisuudet eivät antaneet aihetta ESR-rahoitustuen vähentämiseen.

65 Komission mielestä oikeusvarmuuden periaatetta on noudatettu, sillä riidanalaisessa päätöksessä se ainoastaan pani täytäntöön tosiseikkojen tapahtumisen aikaan sovellettavaa lainsäädäntöä, jonka mukaan ESR:n väärin perustein maksamat summat voidaan vaatia maksettavaksi takaisin, mikäli sääntöjä todetaan rikotun.

66 Tässä tapauksessa asiakirjoista ei millään tavoin ilmene komission antaneen Irlannille täsmällisiä vakuutuksia, joiden vuoksi tälle jäsenvaltiolle on voinut syntyä perusteltuja odotuksia siitä, että komissio ottaa huomioon tarkistetut yhteisrahoitushakemukset ja että se ei vähennä tukea sääntöjenvastaisuuksien osalta.

67 Niinpä komission ei voida katsoa loukanneen luottamuksensuojan periaatetta tehdessään riidanalaisen päätöksen.

68 Lisäksi vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että vaikka komissio on jättänyt vaadittavan korjauksen tekemättä edellisen varainhoitovuoden osalta ja suvainnut sääntöjenvastaisuuksia kohtuussyistä, asianomaisella jäsenvaltiolla ei ole oikeusvarmuuden tai luottamuksensuojan periaatteen perusteella oikeutta vaatia samanlaista suhtautumista sellaisten sääntöjenvastaisuuksien osalta, jotka tapahtuvat seuraavan varainhoitovuoden aikana (em. asia Italia v. komissio, tuomion 67 kohta; em. asia Saksa v. komissio, tuomion 12 kohta ja asia C-373/99, Kreikka v. komissio, tuomio 6.12.2001, Kok. 2001, s. I-9619, 56 kohta).

69 Ei myöskään voida katsoa, että oikeusvarmuuden periaatetta, joka edellyttää, että oikeussäännöt ovat selviä ja täsmällisiä, ja jonka tarkoituksena on taata niiden tilanteiden ja oikeudellisten suhteiden ennakoitavuus, joihin yhteisön oikeutta sovelletaan (asia C-63/93, Duff ym., tuomio 15.2.1996, Kok. 1996, s. I-569, 20 kohta), on loukattu riidanalaisella päätöksellä, sillä tosiseikkojen tapahtumisen aikaan sovellettavan lainsäädännön mukaan komissio voi vähentää rahoitustukea, jos tulee ilmi, että sääntöjä on rikottu.

70 Näin ollen Irlannin neljäs kanneperuste on perusteeton.

71 Kaiken edellä todetun perusteella kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

72 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Irlannin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Irlanti on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Irlanti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset